

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

вул. Митрополита Василя Липківського, 45, м. Київ, 03035, тел. (044)251-62-62, факс (044)520-03-25
E-mail: slg@amcu.gov.ua Web: <http://www.amcu.gov.ua> Код ЄДРПОУ 00032767

02.03.2021 № 130-29/01-3221

На № _____ від _____

**Комітет Верховної Ради
України з питань транспорту та
інфраструктури**

Щодо проєктів Закону № 4353, № 4353-1, № 4353-2

Відповідно до частини третьої статті 20¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Антимонопольний комітет України (далі – Комітет) опрацював проєкти Законів України:

«Про поштовий зв'язок» від 10.11.2020 (реєстраційний № 4353), внесений народним депутатом України Зуєвим М. С., та іншими (далі – проєкт Закону № 4353),

«Про поштовий зв'язок» від 25.11.2020 (реєстраційний № 4353-1), внесеним народними депутатами України Величковичем М. Р. та Бондарем М.Л. (далі – проєкт Закону № 4353-1),

«Про поштовий зв'язок» від 26.11.2020 (реєстраційний № 4353-2), внесений народними депутатами України Заблоцьким М.Б. та Тістик Р.Я. (далі – проєкт Закону № 4353-2)

та в межах повноважень повідомляє.

У пункті 6 Пояснювальної записки до проєкту Закону № 4353 розробником визначено, що:

«Реалізація Закону сприятиме виконанню Україною єзятих на себе зобов'язань, визначених статтями 109–114 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, та вимог Директиви 97/67/ЄС, позитивно вплине на імідж України на міжнародній арені, сприятиме розвитку сфери поштового зв'язку, а також матиме позитивні соціально-економічні наслідки...»

А у пунктах 6 Пояснювальних записок до проєктів Законів № 4353-1 та № 4353-2 розробниками визначено, що:

«Реалізація Закону сприятиме виконанню Україною взятих на себе зобов'язань, визначених статтями 109–114 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, перш за все, ст. 110 Угоди про асоціацію стосовно недопущення

207545

монополії, та вимог Директиви 97/67/ЄС, позитивно вплине на імідж України на міжнародній арені, сприятиме розвитку сфери поштового зв'язку, а також матиме позитивні соціально-економічні наслідки...».

Звертаємо увагу, що відповідно до статті 110 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами – членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію) визначено питання щодо запобігання монополістичній практиці у секторі поштових та кур'єрських послуг:

«Необхідні заходи підтримуються або запроваджуються з метою запобігання участі або продовженню монополістичних практик постачальників, які окремо або разом мають можливість здійснювати істотний вплив на умови участі (з урахуванням ціни та пропозиції) на відповідному ринку поштових та кур'єрських послуг в результаті використання своїх позицій на ринку»

Також, відповідно до частини третьої статті 42 Конституції України держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Види і межі монополії визначаються законом.

Однак, Комітетом виявлено положення проєктів Законів № 4353, № 4353-1 та № 4353-2, які створюють адміністративні бар'єри, зокрема, що можуть призвести до виникнення або посилення нерівності умов діяльності на ринку послуг поштового зв'язку суб'єктів господарювання, що вступають на товарний ринок, та суб'єктів господарювання, що вже діють на ньому.

У статтях 1 проєктів Законів № 4353, № 4353-1 та № 4353-2 приведено визначення термінів, відповідно до яких:

«призначений оператор поштового зв'язку – оператор поштового зв'язку, якого відповідно до законодавства призначено для виконання зобов'язань, що випливають із актів Всесвітнього поштового союзу та надання в установленому порядку універсальних послуг поштового зв'язку на всій території України і якому надано виключні права на провадження певних видів діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку».

Словосполучення «призначений оператор» в зазначених законопроектах використовується в однині (крім абзацу 8 статті 10), що може свідчити про можливість визначення призначеним оператором поштового зв'язку тільки одного оператора поштового зв'язку.

Разом з цим, відповідно до частини другої статті 4 Директиви 97/67/ЄС:

для того, щоб загальне обслуговування здійснювалось по всій державній території державами-членами може бути призначено одне або декілька підприємств в якості провайдерів загального обслуговування. Державами-членами можуть бути призначені різні підприємства для виконання різних складових загального обслуговування та/або для охоплення різних частин державної території. При цьому, вони визначають відповідно до права Співтовариства зобов'язання та права зазначених підприємств та

опубліковують останні. Державами-членами вживаються заходи зокрема для того, щоб умови, за яких здійснюється загальне обслуговування ґрунтувались на принципах прозорості, відсутності дискримінації та пропорційності для того, щоб гарантувати безперервність загального обслуговування, враховуючи важливу роль, яка відіграється останнім у підтримці соціальної та територіальної єдності.

Тобто, як впливає з Директиви 97/67/ЄС, призначеним оператором поштового зв'язку може бути визначено декілька поштозих операторів незалежно від форм власності та організаційно-правової форми.

При цьому, у статтях 17 проектів Законів № 4353, № 4353-1 та № 4353-2 наведені критерії, за якими визначається призначений оператор. Проте, відсутній порядок, яким призначається/відбирається призначений оператор поштового зв'язку. Крім цього, стаття 8 проекту Закону № 4353, яка визначає компетенцію державних органів у сфері надання послуг поштового зв'язку, також не передбачає затвердження порядку відбору/визначення призначеного оператора поштового зв'язку.

Слід відмітити, що призначений оператор, згідно з проектами Законів № 4353, № 4353-1 та № 4353-2 має низку преференцій, зокрема:

- відповідно до статей 13 зазначених законопроектів місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень:

- сприяють призначеному оператору поштового зв'язку у доставці поштових відправлень до віддалених населених пунктів;

- повідомляють призначеного оператора поштового зв'язку про зміну назв населених пунктів та меж їхніх територій, назв вулиць, а також присвоєння адрес об'єктам нерухомого майна.

Перенесення чи переобладнання об'єктів поштового зв'язку, якими користується призначений оператор поштового зв'язку, пов'язаних з новим будівництвом, реконструкцією, капітальним ремонтом об'єктів будівництва, здійснюється та фінансується замовником цих робіт за погодженням з призначеним оператором поштового зв'язку;

- статтями 17 зазначених законопроектів надаються виключні права на здійснення певних видів діяльності.

Відповідно до статей 16 законопроектів універсальні послуги поштового зв'язку надаються призначеним оператором послуг поштового зв'язку.

Крім зазначених вище преференцій, абзацом п'ятим статті 25 проекту Закону № 4353 передбачається, що перевезення призначеним оператором поштового зв'язку поштових відправлень транспортними засобами спеціального призначення, перевантаження поштових відправлень здійснюються у першочерговому порядку.

Проектом Закону № 4353 також пропонується доповнити зиключні права призначеного оператора поштового зв'язку, зокрема, таким правом, як право на здійснення міжнародного поштового обміну в місцях міжнародного поштового обміну. При цьому:

- статтею 29 проекту Закону № 4353 передбачено, що міжнародні поштові відправлення під час переміщення через митний кордон України пред'являються призначеним оператором поштового зв'язку для митного контролю у місцях міжнародного поштового обміну;

- статтею 31 проекту Закону № 4353 передбачено, що призначений оператор поштового зв'язку у порядку, визначеному законодавством, забезпечує виконання рішень, визначених нормативними актами Всесвітнього поштового союзу, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, здійснює співробітництво у сфері надання послуг поштового зв'язку з операторами поштового зв'язку та суб'єктами господарювання, що надають послуги поштового зв'язку інших держав, у тому числі на умовах, передбачених відповідними договорами.

Тобто, проектом Закону № 4353 передбачається, що використання місць міжнародного поштового обміну (в яких здійснюється митний контроль і митне оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України в міжнародних поштових відправленнях) буде здійснюватись виключно призначеним оператором.

При цьому, проектом Закону № 4353 передбачається надання переваги для призначеного оператора, який матиме виключне право на здійснення міжнародного поштового обміну в місцях міжнародного поштового обміну, а саме:

- відповідно до абзацу шостого статті 25 проекту Закону № 4353 проїзд транспортних засобів спеціального призначення призначеного оператора поштового зв'язку до об'єктів поштового зв'язку, в тому числі розташованих при вокзалах, станціях та портах, а також у пунктах пропуску через державний кордон України, з метою обміну поштових відправлень здійснюється безперешкодно, позачергово і безоплатно.

Слід також зазначити, що власник місця міжнародного поштового обміну має також низку інших преференцій, зокрема:

- пунктом 5.2 Положення про митний контроль та митне оформлення міжнародних поштових відправлень, затвердженого наказом Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 27.10.99 №680/108, передбачає, що контроль за доставкою міжнародних поштових відправлень фізичних осіб у місцях міжнародного поштового обміну здійснюється міжнародним оператором поштового зв'язку в порядку загального контролю за проходженням міжнародних поштових відправлень без залучення до цього митниці;

- відсутній обов'язок реєструвати в митних органах договірні відносини з контрагентами, які відправляють міжнародні поштові відправлення в Україну;

- власник місця міжнародного поштового обміну не має обов'язку сплачувати всі податки і збори до випуску товарів у вільний обіг.

Отже:

проектом Закону № 4353 передбачається визначення призначеним оператором поштового зв'язку лише одного оператора поштового зв'язку, відсутній чіткий порядок, яким він призначається/відбирається при

одночасному наділенні його відповідними перевагами, передбаченими статтями 13, 16, 17, 25, 29, 31 цього законопроекту (зокрема, виключним правом на здійснення міжнародного поштового обміну в місцях міжнародного поштового обміну);

проектом Закону України «Про поштовий зв'язок» (реєстраційний номер 4353-1) передбачається визначення призначеним оператором поштового зв'язку лише одного оператора поштового зв'язку, відсутній чіткий порядок, яким він призначається/відбирається при одночасному наділенні його відповідними перевагами, передбаченими статтями 13, 16, 17 цього законопроекту;

проектом Закону України «Про поштовий зв'язок» (реєстраційний номер 4353-2) передбачається визначення призначеним оператором поштового зв'язку лише одного оператора поштового зв'язку, відсутній чіткий порядок, яким він призначається/відбирається при одночасному наділенні його відповідними перевагами, передбаченими статтями 13, 16, 17 цього законопроекту,

Така ситуація може свідчити про:

фактичне позбавлення можливості приватних поштових операторів бути визначеними призначеним оператором та мати можливість здійснювати діяльність, зокрема, яка статтями 17 проекту Закону № 4353, проекту Закону № 4353-1, проекту Закону № 4353-2 визначена як виключне право призначеного оператора,

впровадження нерівних конкурентних умов для призначеного та приватних операторів поштового зв'язку.

Надання окремим суб'єктам господарювання пільг чи інших переваг ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Враховуючи зазначене:

проект Закону України «Про поштовий зв'язок» від 10.11.2020 (реєстраційний № 4353), внесений народним депутатом України Зуєвим М. С., та іншими,

проект Закону України «Про поштовий зв'язок» від 25.11.2020 (реєстраційний № 4353-1), внесеним народними депутатами України Величковичем М. Р. та Бондарем М.Л.,

проект Закону України «Про поштовий зв'язок» від 26.11.2020 (реєстраційний № 4353-2), внесений народними депутатами України Заблоцьким М.Б. та Тістик Р.Я.

потребують доопрацювання.

Також звертаємо увагу, що надання переваг, визначених статтями 25 проектів Законів № 4353, № 4353-1 та № 4353-2, а саме:

- проїзд транспортних засобів спеціального призначення оператора поштового зв'язку до об'єктів поштового зв'язку, в тому числі розташованих при вокзалах, станціях та портах, а також у пунктах пропуску через державний кордон України, з метою обміну поштових відправлень здійснюється

безперешкодно, позачергово і безоплатно (частина шоста статей 25 проектів Законів № 4353, 4353-1, та № 4353-2),

можуть містити ознаки державної допомоги.

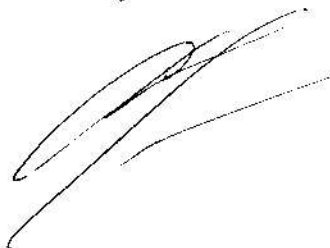
З наведених положень законопроектів не зрозуміло, яким чином та у який спосіб буде забезпечено безоплатний доступ поштових операторів до об'єктів поштового зв'язку, особливо у разі, якщо це стосується приватних вантажних терміналів; також не зрозуміло, чи безоплатний доступ поштових операторів до об'єктів поштового зв'язку застосовується виключно до тих поштових операторів, які надають універсальні послуги чи всі послуги поштового зв'язку.

У разі, якщо проектами Законів № 4353, № 4353-1 та № 4353-2 передбачається надання безкоштовного доступу поштовим операторам до об'єктів поштового зв'язку, де вже на сьогодні стягується плата із суб'єктів господарювання за доступ, і якщо вказане не стосуватиметься виключно поштових операторів, які надають універсальні послуги, то це буде свідчити про надання переваги поштовим операторам, а надання такої переваги може містити ознаки державної допомоги.

Отже, надавач такої допомоги має до її надання повідомити Комітет у відповідності до розпорядження Комітету від 04.03.2016 № 2-рп «Про затвердження Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631, зі змінами, затвердженими розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13.09.2018 № 18-рп, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 27.11.2018 за № 1337/32789 (далі – Порядок 2-рп) та прийняття рішення згідно з Законом.

Відповідно до пункту 1 розділу IV Порядку 2-рп, повідомлення про нову державну допомогу подається Комітету не менше ніж за 105 календарних днів до запланованої дати набрання чинності відповідним нормативно-правовим актом або рішенням надавача, що дозволяє суб'єктам господарювання отримувати нову державну допомогу.

Голова Комітету

О.ПІЩАНСЬКА